

УДК 343.979

І.О. ТЕЛИЧКІН, Харківський національний університет внутрішніх справ

ГЕНЕЗИС ЗЛОЧИННОСТІ В СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПРИКЛАДІ ПОЛІЦІЇ СТАРОДАВНЬОГО ЄГИПТУ

Ключові слова: правоохоронні органи, службова діяльність, злочинність, поліція, Стародавній Єгипет

Справа запобігання злочинності серед особового складу правоохоронних органів вимагає проведення ретроспективного аналізу цієї проблеми. Зокрема, теоретичну й практичну значимість може мати відповідь на таке питання: чи є правопорушення, що скояться працівниками правоохоронних органів, та фактори, що сприяють їх вчиненню, універсальними, тобто характерними для всіх епох, народів та цивілізацій; або історичними, тобто характерними тільки для конкретних епох, народів та цивілізацій.

З метою знаходження відповіді, на наш погляд, доцільно звернутися до витоків організації поліцейської справи, тобто до першої правоохоронної структури в історії людства, поліції Стародавнього Єгипту. До цілей нашого дослідження ми відносимо аналіз діяльності перших правоохоронних структур з позиції вивчення фактів, що сприяли скоєнню правопорушень працівниками поліції.

Загально прийнято вважати, що перші в історії людства поліцейські структури зародилися в Стародавньому Єгипті. На жаль, до наших днів збереглася лише уривкова інформація (у виді папірусів або написів на гробницях) про ці найперші правоохоронні інституції, як то про: їх функції, принципи комплектування і організації, рівень професіоналізму, стан дисципліни та законності тощо.

Обмеженість документальної бази пояснює, на наш погляд, і той факт, що незважаю-

чи на наявність великого масиву літератури про Стародавній Єгипет [1–3], спостерігається брак досліджень щодо організації правоохоронної діяльності цієї держави. Ці проблеми знайшли своє відображення у дослідженнях лише декількох вітчизняних та зарубіжних вчених [4–7]. Питання же дотримання законності правоохоронцями Стародавнього Єгипту практично ніде не розглядалися.

Найімовірніше, перші правоохоронні структури Єгипту представляли собою приватну охорону крупних землевласників. В епоху Середнього Царства землевласники трансформувалися у клас державних службовців, однією з функцій яких стало збирання податків та підтримання правопорядку. Для кожній з 42 адміністративних одиниць держави фараон призначав чиновника, відповідального за правосуддя та безпеку. Йому підпорядковувався начальник «поліції», який, крім підтримання правопорядку, забезпечував виконання та інших функцій, зокрема збирання податків [7]. У розпорядженні начальника поліції знаходився загін озброєних охоронців, що виконували завдання силового забезпечення правоохоронних функцій. На зображеннях, що залишилися з тієї епохи, ці керівники перших правоохоронних структур зазвичай показані здійснюючими правосуддя над селянами в оточенні своїх охоронців.

Для виконання завдань правоохоронного характеру щодо силового забезпечення, важливих для держави заходів, застосовувалися також і армійські підрозділи. Наприклад, загони нубійських лучників, забезпечували безпеку гірничорудних експедицій і навіть походів у пустелю за медом.

Таким чином, можна зробити висновок, що в початковий період формування стародавньої єгипетської держави ще не існувало відокремлених державних правоохоронних структур, відповідальних виключно за «поліцейські» справи, тобто охорону громадського порядку, попередження і боротьбу зі злочинністю тощо. Процес поліцейського будівництва завершився в епоху Нового Царства (22–18 сто-

річчя до н.е.), коли почали формуватися державні спеціалізовані поліцейські загони, покликані нести охорону фараона та інших вищих сановників, столиці, кордонів, каналів, зерносховищ, храмів тощо [8]. В той час в країні вже існували правоохоронні структури, відповідальні за переміщення транспорту і пішоходів, охорону храмів та мануфактур, підтримання правопорядку на ринках, розшук злочинців [9], тобто існувала досить розвинена структура правоохоронних органів, що включала підрозділи охорони громадського порядку, фізичних осіб, стратегічних об'єктів; кримінальну, транспортну, прикордонну поліцію; жандармерію тощо (за сучасною термінологією).

Проте більшість правоохоронних структур Єгипту того часу все ж були нечисленними і належали приватним особам (багатим землевласникам, господарям майстерень тощо) або локальним інституціям (наприклад, великим храмам), а не державі [6]. При цьому в разі необхідності влада могла сконцентрувати значні (для того часу) сили поліції. Так, в епоху Рамзеса IV (1156–1150 рр. до н.е.) для забезпечення порядку на території рудника, де працювали 9 000 робітників, був задіяний загін поліції чисельністю 50 осіб [10]. В епоху пізнього Нового Царства влада зуміла зібрати поліцію зі всього південного регіону для організації належної охорони Фіванського некрополю [6].

Логіка державного будівництва вимагала створення загальнодержавних інституцій, відповідальних за виконання завдань правоохоронного характеру. В епоху Середнього та Нового Царств відбувається формування загальнонаціональної поліцейської структури на базі напіввійськових прикордонних утворень, що формувалися, здебільшого, з нубійського племені меджаїв¹, які залучалися до військових походів на південь та охорони ко-

рдонів ще в період Старого Царства. Таким чином, поняття «поліція» стало настільки тісно пов'язане з назвою цього народу, що в епоху Нового Царства слова «поліція» і «меджаї» стали синонімами.

Застосування іноземців було одним з головних джерел комплектування правоохоронних формувань, зокрема поліції. Іншим джерелом комплектування були військовополонені, які мали навички поводження зі зброєю, звиклі до жорсткої дисципліни та не були залучені до єгипетських політичних інтриг. Таким чином, головними критеріями у справі комплектування правоохоронних структур того часу були: політична лояльність, дисциплінованість, наявність базової військової підготовки. Немаловажним фактором була й їх «відмінність» своїм незвичайним виглядом (кольором шкіри, фігурою, одягом) від місцевих жителів. З одного боку, це зводило до мінімуму державні витрати на уніформу. З іншого – «відмінність» стражів порядку удержувало місцевих жителів від скоєння правопорушень, тобто сприяло попередженню злочинності. Залучення іноземців до виконання правоохоронних функцій практикувалося і пізніше в античний період (наприклад, Месопотамія, Стародавня Греція, Рим).

В епоху Нового Царства структура поліції вже мала ієрархічний характер, яка ґрунтувалася на адміністративному поділі країни. На чолі поліції стояв Вождь меджаїв, який мав одного або декілька помічників. Регіональні та муніципальні структури очолювались чиновниками з меджаїв, хоча більшість посад у поліції займали корінні єгиптяни.

Вищий командний склад поліції призначався фараоном або візиром, який, як глава державного апарату, здійснював загальне керівництво правоохоронними структурами. Безперечні переваги, природно, мали ті, хто був вхожий до фараона. Так, професійний військовий Діду, перш ніж бути призначеним на посаду начальником поліції території на схід від Фів, пройшов кар'єру дипломата, військового моряка і особистого охоронця фара-

¹ Народ, який населяв прикордонний з Єгиптом район Меджаїв, на півночі Нубії (територія сучасного Судану).

она Аменхотепа III [11]. Інший охоронець, Неб-амен, за свою вірну службу був винагороджений посадою начальника поліції територій на захід від Фів [12]. Це дозволяє зробити висновок, що посади вищих керівників поліції були досить престижні і, мабуть, дохідні. Досить ймовірно, що феномен, який зараз називається інституційною корупцією, зародився саме в ті часи.

Іноземні завойовники, як правило, не ламали усталені інституції, а пристосовували їх до своїх потреб. У римську епоху місцева (єгипетська) поліція була передана до окупаційних армійських структур. На місцях вона керувалася римськими центуріонами. Канцелярія римського стратега відповідала за дослідження доказів, зібраних місцевою поліцією, та підготовку справи для розгляду намісником або його заступником.

Судячи по джерелах, що зберегли інформацію про діяльність стародавніх єгипетських правоохоронців, основні функції поліції за останні п'ять тисяч років мало змінилися. До головних завдань, які виконувалися поліцією Стародавнього Єгипту, відносились: охорона кордонів, підтримання громадського правопорядку, профілактика і боротьба із злочинністю, виконання вироків суду тощо.

Загони поліції, які виконували функції охорони кордонів, мали риси воєнізованих підрозділів, тобто тих структур, які пізніше отримали назву жандармерія. З метою підвищення рівня мобільності, підрозділи мали на озброєнні колісниці. Охорона кордонів здійснювалась шляхом патрулювання прилеглих районів, а також контролювання переходів. Практикувалось опитування тих, хто намагався перейти кордон. Якщо хтось з мандрівників не відповідав вимогам, що пред'являлись, їм відмовлялося у перетинанні кордону, або їх затримували, якщо це були бігли раби, або відправляли назад у нубійську пустелю, навіть якщо вони шукали в Єгипті порятунку від голоду [6]. Прикордонна поліція відповідала також за переправлення міжнародних поштових відправлень [13].

Крім прикордонної поліції, яка відповідала за безпеку кордонів країни, існувала і територіальна поліція, до завдань якої входила боротьба із злочинністю та забезпечення громадського порядку. Для охорони правопорядку поліція використовувала різні засоби, включаючи навіть службових собак та дресированих мавп (епоха V династії).

Боротьба зі злочинами була одним із головних напрямків діяльності єгипетської поліції. У цьому зв'язку має інтерес питання, які злочини вважались найбільш небезпечними в суспільстві Стародавнього Єгипту.

Не має сумніву, що з точки зору стародавніх єгиптян, найбільш небезпечними були (використовуючи сучасну термінологію) державні злочини, тобто злочини проти державного строю, державної релігії та безпеки країни. В суспільстві, де церковне і світське були тісно переплетені, святотатство та державна зрада, ці два найбільш небезпечних, в очах єгиптян, злочини були направлені не тільки проти державних інститутів та глави держави (як це уявлялося б нам зараз), а проти богів та основ світового порядку. З метою зміцнення основ держави пріоритет приділявся також боротьбі з такими злочинами, як опір представникам влади, підкуп чиновників, надання впливу на суд тощо. Недонесення про злочин, насамперед проти держави, також вважалось правопорушенням: дворецький фараону якийсь Верен був відданий під суд за те, що не доніс про крамольні висловлювання керівника канцелярії [14]. Хоча в судах до представників різних соціальних верств відносились по-різному, немає свідоцтв тому, що багаті і можновладці мали імунітет від судового переслідування в разі скоєння державного злочину. В цьому випадку чиновника або вельможі будь-якого рангу очікувало суворе покарання. Корупція, яка могла б нанести шкоду державним інтересам, теж розглядалася як тяжкий злочин: покаранню підлягали судді та збирачі податків, викриті в зловживаннях; писарі, які часто грішили підробкою кадастрових записів та ін.

Майнові злочини, пограбування, крадіжки, приховання краденого також вважалися злочинами. Найбільш тяжкими вважалися ті, що були пов'язані з розграбуванням гробниць, оскільки вони розглядалися як ті, що спрямовані проти влади фараонів. Відомий випадок, коли в епоху фараона Аменхотепа (XVIII династія), вісім робітників проникли в гробницю фараона Собекмесефа та вкрали золоті вироби загальною вагою в 14,5 кг. Незабаром один з них був затриманий міською вартою, але за хабар, якій він дав писцю, що проводив розслідування, був звільнений. Члени злочинної групи продовжили крадіжки з гробниць, поки, нарешті, не були заарештовані остаточно. На суді вони заявили: «Багато синів цього народу займаються розграбуванням гробниць, не тільки ми...» [15]. Але не тільки прості люди займалися крадіжками з гробниць. В епоху пізніх Рамесидів (XIII-XI ст. до н.е.), коли управління державою було порушено, а платня виплачувалася нерегулярно, писарі та жерці приймали активну участь у «перерозподілі багатств»: якийсь жрець, по імені Ко-каруї, зі своїми чотирма колегами потроху крали з храму золото і міняли його в місті на зерно. Якийсь скотар почав шантажувати їх і отримав за своє мовчання бика вартістю 45 г золоту. Писар Сеті-мозе, який став свідком угоди також почав шантажувати жерців і отримав від них біля 40 г золоту [15].

Для охорони некрополісів створювалися спеціальні поліцейські загони. Але не завжди це приносило результати, які очікувались. Згідно джерел 12 сторіччя до н.е. начальником поліції некрополісу в західних Фівах Певверо був звинувачений у недбайливому відношенні до своїх обов'язків, коли декілька гробниць були розкрадені. Проте, незважаючи на звинувачення, він так і залишився на своїй посаді [16].

Джерела містять чимало інформації про злочини, в яких потерпілою стороною були держава або релігійні інститути. Набагато менше інформації збереглося про злочини, скоєні відносно пересічних громадян. Напри-

клад, зберігся запис про вбивство родини Педієсів якимсь Панебом. Вбивця так і не був покараним, хоч його ім'я і було відомо владі. Очевидно, що розслідування «приватних» вбивств було приватною справою родичів потерпілого [17]. Жертви таких злочинів, як грабежі, крадіжки, зґвалтування повинні були звертатися до суду особисто [15]. Ті, хто мав зв'язки або ті, чий скарги ігнорувалися місцевими владами, могли звертатися до регіонального керівництва або навіть до самого фараону. Так, збереглося звернення селянина до царя Птолемея та його сестри Клеопатри, в якому він просив видати наказ місцевій поліції захистити його спадковий будинок від суїциди [18].

Тому в умовах, коли на захист з боку офіційних правоохоронних органів сподіватися не доводилося, населенню залишалося лише самим вживати заходи безпеки. Домоволодіння оточувалися парканами, ворота та двері укріплялись запорами. Вікна робились невеликого розміру і як можна вище, біля самої стелі, щоб утруднити проникнення через них всередину будинку. Заводилися сторожові пси: «Тільки гавкіт вартової собаки вселяє спокій у господаря» [19].

Попередження крадіжок державної сільгосппродукції було дуже важким завданням для поліції, насамперед через низьку дисципліну серед самих охоронців. Так, начальник поліції в епоху фараона Сеті I (1290–1279 до н.е.) доповідав своєму керівництву, що збереженню врожаю загрожує небезпека через те, що охоронці просто не приступили до виконання своїх службових обов'язків [19].

При розгляді в суді кримінальних справ стосовно злочинів проти держави, царя, богів, а також пов'язаних з убивствами та нанесенням тяжких тілесних ушкоджень звинувачення здійснювалося від імені держави. В таких справах презумпція винності була присутня з самого початку.

В інших справах докази вини підозрюваних збиралися шляхом опитування їх самих та їх знайомих, вивчення архівних даних, ор-

ганізації відтворень, а також фізичного впливу, зазвичай у формі побиття. «Обґрунтоване», «санкціоноване» застосування поліцією фізичної сили до підозрюваних не вважалося, як правило, злочином. Побиття (у першу чергу, злочинців) було перевірено засобом отримання якщо не правдивих свідчень, то хоча б визнання. Загроза побиття або нанесення каліцтв іноді використовувались для попередження дачі лжесвідчень, навіть по відношенню до свідків, так як визнання слугувало підґрунтям для винесення вироку та головними засобами отримання визнань були непрямі докази, показання свідків та катування. Відповідно до папірусу Майєра, підозрюваних у крадіжках з гробниць дозволялось катувати (відносно їх рук та ніг) для отримання інформації про скоєне [20].

Очевидно, що проведення допитів була прерогативою старших офіцерів. Зберігся лист, в якому потерпіла від крадіжки запитує, чи доручалося кому-небудь, крім начальника поліції, допитувати злодія, оскільки начальник поліції не мав права допитувати злочинця, якщо він не затримав його особисто [6]. Після допиту підозрювані, вина яких була очевидною, або трималися під вартою, очікуючи суду, або за наказом поліції відшкодували збитки.

До наших днів дійшло небагато інформації про те, як древні єгиптяни поводитися з арештованими – зазвичай останнім на шию одягали дерев'яні колодки [21], іноді зв'язували руки за спиною так, що лікті стикалися один з одним [22], іноді – руки заковували в наручники [17].

Після арешту затриманих тримали у в'язниці, які вже у греко-римський період, можна було випускати на свободу до 30 діб, прийнявши заставу у 2 міни золота (873 г) [23].

Давньоєгипетські в'язниці часто представляли прості ями або кімнати в приміщеннях поліції. Більш великі виглядали як фортеці або робітні будинки. Сільські в'язниці знаходились під керівництвом начальників місцевої поліції. У містах керівництво в'язницями

здійснювалось начальниками, а діловодство велося жерцями. Персонал в'язниць набирался з поліцейських. В єгипетських в'язницях ув'язнені не трималися тривалий час. Покарання у вигляді позбавлення волі була рідкістю. Відомі випадки тривалих термінів позбавлення волі за державні злочини, наприклад замах на життя фараону. Разом із цим, збереглися дані про позбавлення волі з причин особистої неприязні або корупції навіть тих, хто був виправданим судом [24].

Одночасно поліція виступала і як виконавець вироків, винесених судами, зокрема, тілесних покарань: насадження на кіл, відрізання носу або вух, інше членушкодження, а також різні види побоїв.

Джерела зафіксували різне відношення працівників поліції Стародавнього Єгипту до виконання своїх обов'язків. Якщо «Діалоги Іпуверу з Богом» (1850–1600 рр. до н.е.) містять першу в історії доповідь про загибель правоохоронця при виконанні їм своїх службових обов'язків (у цьому випадку при захисті від грабіжників ввіреного йому об'єкту) [9], то більш ранні (2040–1640 рр. до н.е.) містять першу доповідь про корупцію серед правоохоронців, які за мізерну винагороду дозволяли робітникам залишати приміщення ткацької мануфактури подихати свіжим повітрям [25].

Поліції Єгипту в своїй роботі не вистачало координації та почуття товариства. Джерела зберегли доповідь про те, як начальник поліції якогось невеликого містечка, переслідуючи злодіїв, опинився на території сусіднього міста. Місцева поліція заарештувала його, і він був змушений провести у в'язниці три дні. При цьому він був побитий та пограбований своїми же колегами. Злодії, тим часом, зникли з усією здобиччю [26].

Працівники поліції також нерідко допускали зловживання при захисті представників влади від самого населення, наприклад при супроводженні податківців та наданні їм допомоги при вибиванні податків. [27].

Поліція, як і будь-яка ієрархічна структура, була піддана боротьбі за владу і, як наслідок,

внутрішнім чварам [28]. Вище керівництво поліції могло брати участь у політичних інтригах, приймаючи сторону однієї з палацових партій. Вони могли навіть брати участь у змовах проти самого фараону: в XII с. до н.е. командир нубійських лучників намагався вбити фараона Рамзеса III та поставити на престол принца Пентаура [29].

Поліція, як і інші державні структури Стародавнього Єгипту, була піддана корупції. Певні пам'ятки єгипетської культури навіть рекомендують презентувати подарунки поліцейським, що можна розглядати як специфічну форму подяки за надані послуги [30]. Але широко відомі випадки відкритих зловживань. Наприклад, начальник поліції міста Дейр ель Медіна пообіцяв заплатити за взятий у торговця горщик свіжого жиру, але своєї обіцянки так і не виконав протягом 11 років, незважаючи на рішення п'ятих судів [31].

У міру ослаблення центральної влади в епоху Нового Царства слабшала і здатність держави контролювати своїх чиновників. Як наслідок, повсюдно розвивалася корупція, в тому числі і організована. Історикам відоме створення корупційної групи з участю начальника поліції, яка організувала навіть торгівлю священними тваринами, биками чорного кольору [31]. Неправомірне взяття під варту було одним з найбільш поширених серед поліції засобів здійснення впливу на цивільних осіб. Вони могли робити це або на замовлення когось із сторонніх осіб, або в своїх власних цілях. До ув'язнених при цьому часто застосовувалося насилля. Одним із видів вимагання грошей було прийняття застави за звільнення ув'язаного, проте залишаючи його у в'язниці [32].

Фараон Хоремхеб (1319–1292 рр. до н.е.) першим зробив спробу приборкати корупцію серед чиновників [33]. Наприклад, спроба обмежити рух по Нілу каралася відрізанням носу та висилкою до Синайського півострова. Вимагання у населення каралися 100 ударами палицею та нанесення п'яти відкритих ран [33]. Аналогічні заходи були вжиті і фараоном Сеті I (1290–1279 рр. до н.е.) [34].

За своїм соціальним статусом звичайні поліцейські були прирівняні до солдат. Вони стояли вище ремісників і селян, але нижче чиновників, у яких вони фактично були «на побігеньках» [35]. Поліцейських можна було навіть застосовувати для виконання якихось господарських робіт [35]. Відомі випадки, коли чиновники навіть убивали поліцейських, якщо ті потрапляли до них у немилість [36].

Оплата праці поліцейських здійснювалася з державного бюджету. Розміри платні були незначні, і саме тому поліцейські часто шукали можливості отримання додаткових заробітків за рахунок населення. «Підгодовування» поліції вважалося населенням запорукою підтримання ділових відносин з місцевою владою [6].

Створення правоохоронних інституцій було природним результатом розвитку суспільства і держави Стародавньому Єгипту. Процес тривав понад двох тисяч років і мав еволюційний характер. Єгипетська поліція (цей сучасний термін використовується нами вельми умовно) відповідала за широке коло питань, що багато в чому, згадують функції сучасних правоохоронних структур: від охорони кордонів і боротьби зі злочинністю до охорони промислових об'єктів і забезпечення кур'єрського зв'язку. Поліція мала розвинену ієрархічну структуру, засновану на характері завдань, що виконувалися, і адміністративному поділу країни. Діяльність правоохоронних структур, крім іншого, була спрямована на боротьбу зі злочинами, перше за все з такими, що загрожували безпеці держави, основам державного строю, життю фараона, державної релігії тощо. Відповідно, головним критерієм при комплектуванні особового складу і оцінці ефективності службової діяльності була особиста відданість фараону та політична лояльність державному строю. Існувало чітке розходження між тими, кому офіційно делегувалося право на здійснення поліцейської діяльності, і тими, хто цю діяльність здійснював безпосередньо. Якщо поліцейське керівництво відносилось до елітних верств насе-

лення, то рядові поліцейські займали далеко не перші позиції в ієрархічній структурі суспільства. Політична спрямованість службової діяльності поліції, втручання чиновників і жерців в її повсякденну роботу, інституційне дистанціювання поліції від потреб населення, недостатня законодавча база, неналежне матеріальне забезпечення тощо створювали основу для масових порушень законності і дисципліни (в сучасному розумінні цих термінів), перш за все корупції. Багато причин, які сприяли розвитку корупції у поліції Стародавнього Єгипту, у зв'язку із своєю універсальністю також притаманні й актуальні для нашого часу, в тому числі й для України. Все це дозволяє стверджувати, що злочинність у поліції і фактори, які сприяють її виникненню, мають універсальний характер з відмінностями, що зумовлюються історичними особливостями конкретної епохи та країни.

ЛІТЕРАТУРА

1. Авдиев В. И. Военная история Древнего Египта / Авдиев В. И. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://Annales.info/egipet/avdiev/avdiev.htm>.
2. Вигасин А. А. История Древнего Востока / Вигасин А. А., Дандамаев М. А., Крюков М. В. и др. ; под ред. Кузищина В. И. // История Древнего Востока : учеб. [для студ. вузов, обучающихся по спец. «История»]. – 2003. – 462 с.
3. Перепелкин Ю. Я. История Древнего Египта / Перепелкин Ю. Я. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://static.egyptology.ru/scarcebooks/Perpelkin_IDE.pdf.
4. Черниловский З. Всеобщая история государства и права / Черниловский З [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Pravo/Chernil/1_1c.php.
5. Эрман А. Государство, армия и общество Древнего Египта / Адольф Эрман [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.e-reading.org.ua/bookreader.php/1005286/Erman_Adolf_-_Gosudarstvo_armiya_i_obschestvo_Drevnego_Egipta.html.
6. Dollinger A. The police in ancient Egypt / André Dollinger [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.reshafim.org.il/ad/egypt/law_and_order/police.htm#rem4.
7. The history of policing in the West // Encyclopædia Britannica. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/467289/police/36611/The-history-of-policing-in-the-West>.
8. Жидков О. А. История государства и права зарубежных стран / Жидков О. А., Крашенинникова Н. А. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Pravo/istrp.
9. Reshafim K. The admonitions of Ipuwer / Kibbutz Reshafim [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reshafim.org.il/ad/egypt/texts/ipuwer.htm>.
10. Reshafim K. Hammamat Inscriptions / Kibbutz Reshafim [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.reshafim.org.il/ad/egypt/texts/hammatat.htm#ramses_iv.
11. Reshafim K. The rewards of military life / Kibbutz Reshafim [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.reshafim.org.il/ad/egypt/timelines/topics/rewards_for_military_service.htm#didu.
12. Reshafim K. The armed forces / Kibbutz Reshafim [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.reshafim.org.il/ad/egypt/timelines/topics/army.htm#changing_army.
13. Reshafim K. Journal of a Frontier Official / Kibbutz Reshafim [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reshafim.org.il/ad/egypt/frontierofficialjournal.htm>.
14. Reshafim K. Records of the Harem Conspiracy against Ramses III [Електронний ресурс] / Kibbutz Reshafim. – Режим доступу: http://www.reshafim.org.il/ad/egypt/texts/judicial_turin_papyrus.htm.
15. Reshafim K. The Criminals and their Crimes / Kibbutz Reshafim [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.reshafim.org.il/ad/egypt/law_and_order/index.html#rem6.

16. The British Museum. The Abbott Papyrus [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.britishmuseum.org/explore/highlights/highlight_objects/aes/t/the_abbott_papyrus.aspx.
17. Reshafim K. The petition by Pediese, a priest of Amen serving during the reign of Darius I. / Kibbutz Reshafim [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.reshafim.org.il/ad/egypt/texts/pediese.htm>.
18. The Bancroft Library. The Contents of the Tebtunis Papyrus [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://tebtunis.berkeley.edu/collection/contents>.
19. Reshafim K. Guarding sites and property / Kibbutz Reshafim [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.reshafim.org.il/ad/egypt/law_and_order/police.htm#rem22.
20. The Mayer papyrus B. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:ZL4EGZMoxNgJ:www.globalegyptianmuseum.org/detail.aspx%3Fid%3D4273+The+Mayer+papyrus+B.&cd=4&hl=ru&ct=clnk&gl=ua>.
21. Reshafim K. The taking of Joppa / Kibbutz Reshafim [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.reshafim.org.il/ad/egypt/texts/the_taking_of_joppa.htm.
22. Reshafim K. Slavery / Kibbutz Reshafim [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.reshafim.org.il/ad/egypt/timelines/topics/slavery.htm>.
23. Columbia University Libraries. Bail for a Prisoner, 23 CE [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://wwwapp.cc.columbia.edu/ldpd/app/apis/item?mode=item&key=upenn.apis.50>.
24. Columbia University Libraries. APIS record: berkeley.apis.999, Early 2nd century B.C. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://wwwapp.cc.columbia.edu/ldpd/app/apis/item?mode=item&key=berkeley.apis.999>.
25. Reshafim K. The Instruction of Dua-Khety / Kibbutz Reshafim [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.reshafim.org.il/ad/egypt/texts/instructions_of_kheti.htm.
26. Columbia University Libraries. Petition concerning Theft and Maltreatment, reign of Claudius (rather than Nero[?]) (41-68 A.D.) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://wwwapp.cc.columbia.edu/ldpd/apis/item?mode=item&key=michigan.apis.1688>.
27. Columbia University Libraries. P.Mich.inv. 6952, ca. 194/193 B.C. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://wwwapp.cc.columbia.edu/ldpd/app/apis/item?mode=item&key=michigan.apis.3041>.
28. Reshafim K. Letter from The chief of police Min-iniuy to the vizier Khai / Kibbutz Reshafim [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.reshafim.org.il/ad/egypt/law_and_order/police.htm#rem12.
29. Reshafim K. Records of the Harem Conspiracy against Ramses III. The Judicial Turin Papyrus, Rollin Papyrus and Lee Papyrus / Kibbutz Reshafim [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.reshafim.org.il/ad/egypt/texts/judicial_turin_papyrus.htm.
30. Instruction of Any [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://en.wikipedia.org/wiki/Instruction_of_Any.
31. Reshafim K. Corruption / Kibbutz Reshafim [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.reshafim.org.il/ad/egypt/law_and_order/police.htm#rem47.
32. Columbia University Libraries. APIS record: michigan.apis.3049 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://wwwapp.cc.columbia.edu/ldpd/apis/item?mode=item&key=michigan.apis.3049>.
33. Reshafim K. The Great Edict of Horemheb / Kibbutz Reshafim [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.reshafim.org.il/ad/egypt/texts/edict_of_horemheb.htm.
34. Reshafim K. Punishment / Kibbutz Reshafim [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.reshafim.org.il/ad/egypt/law_and_order/index.html#rem5.
35. Reshafim K. Policemen as citizens / Kibbutz Reshafim [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.reshafim.org.il/ad/egypt/law_and_order/police.htm#rem50.

36. Reshafim K. Commissions of Inquiry / Kibbutz Reshafim [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.reshafim.org.il/ad/egypt/law_and_order/index.html#rem5.

Теличкін І. О. Генезис злочинності в сфері службової діяльності на прикладі поліції Стародавнього Єгипту / І. О. Теличкін // Форум права. – 2012. – № 1. – С. 944–952 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2012-1/12tiorse.pdf>

Розглянуто завдання та функції першої в історії людства правоохоронної інституції, а також фактори, що впливали на стан законності та виникнення злочинів в сфері службової діяльності.

***

Теличкин И.А. Генезис преступности в сфере служебной деятельности на примере полиции Древнего Египта

Рассмотрены задачи и функции первой в истории человечества правоохранительной институции, а также факторы, которые влияли на состояние законности и возникновения преступлений в сфере служебной деятельности.

***

Telychkin I.A. Genesis of Crime in Service Activity on the Example of Police of Ancient Egypt

The article is focused on issues of tasks and functions of the first law enforcement institution in the history of mankind, as well as the factors that affect the state of law and crime in the area of service activity.